

TEKİRDAĞ'DA BAĞCILIK, ŞARAPCILIK ve MADENCİLİK

Turhan DEMİRBAŞ
Maden Mühendisi

Yine güz geldi. Yurdun bir çok yöresinde bağ bozumları festival havasında çeşitli etkinliklerle kutlamalar yapılıyor. Kimi üreticiler üzümlerini pekmez, kimisi şarap ve rakı, kimisi çerezlik, kimisi de sofralık olarak değerlendiriyor. Bağcılığın merkezlerinden bir tanesi olan ve sanayi anlamında ilk şarap fabrikasının kurulduğu Tekirdağ ilindeki bağcılığın, Türkiye açısından önemi büyüktür. Ayrıca Tekirdağ genelinde kömür, kuvars kumu, agrega üretimi de önemli bir ekonomik faaliyetler olarak istihdam alanı yaratmaktadır.

Tekirdağ civarındaki ilçe ve köylerde yoğun bir şekilde bağcılık yapılmaktadır. Yetiştirilen şaraplık üzüm çeşitleri; Yapıncak, Semillon, Cinsaut ve Papaz Karasıdır. Beş bine aşkın üzüm üreticisi ve otuz civarında şarap imalathanesi mevcuttur. Üretilen üzümlerin % 90'ı pazarlanmakta olup, % 70'i şarap yapımında, % 20'i yemiş olarak tüketilmektedir. % 10'unu üretici kendi tüketiminde, şıra ve pekmez yapımında kullanmaktadır. Bölgedeki şarap işletmelerinin satın aldığı şaraplık üzüm çeşitlerinin % 38'i Yapıncak, % 24'ü Semillon, % 21'i Cinsaut ve % 7 civarı da Papaz Karası olup, üretilen şarabın % 70'i beyaz, % 30'u kırmızı şaraptır. Şaraplık üzümün olgunluk derecesine bome adı verilir. Bu ölçü üzümün iyi şarap olabileceği anlamına gelen bir kalite ölçümüdür. Örneğin olgun bir üzüm 9,0 ile 13,0 arası bome verir. Bomenin yüksek olması üzümün en üst fiyattan satılması anlamına gelmektedir. Şarap fabrikalarının üzüm alım yerlerinde bu ölçüyü alan ekspertizler görev yapmaktadır.

Bağcılık zor ve zahmetli bir tarım işidir. Bağ asmaları çok bakım ister, çapa yapmak, üzüm toplama sonrası kütüklerini budamak ve köklerinin

hava alması için kütük diplerini kazmak gereklidir. Yine haşarat ve zararlılara karşı kükürtlemek, ya da ilaçlama yapılmalıdır. Yılın belli zamanlarında büyüyen üzüm bağ filizlerinin üst kısmı budanmalıdır. Çünkü topraktan aldığı minerallerin asmanın büyümesine değil, üzüme gitmesi sağlanmalıdır. Bu arada suni gübre atılmaktadır. Genel olarak Üre (NH_2CONH_2) kullanılmaktadır. Şubat ayında 25- 30 santimetre derinliğinde açılan çukurlara gübre konur. Yağmur suyu ile gübrenin, birlikte eriyerek ve süzülerek üzüm bağı kütüklerine ulaşması sağlanmış olur.

Üzüm, yüksek şeker içerdiğinden dolayı kalori değeri yüksek bir besindir. Ayrıca mineral olarak Ca, K, Na ve Fe mineralleri. A, B1, B2 ve C vitaminleri yönünden zengindir ve önemli bir besin kaynağı olarak değerlendirilir. Yüksek kalori içeriğine karşın, çok düşük miktarda yağ ve protein içerdiği için ideal bir diyet besini olarak kabul edilmektedir.

Tekirdağ'ın toplam yüzölçümünün 2/3'ü tarıma elverişli olup, yaklaşık tarım alanı 400 bin hektardır. Toplam yüzölçümünün % 47 si tarım alanıdır. Tarım arazisinin % 1'e yakını üzüm bağı alanıdır. Bağ alanı 41.962 dekar olup, 61.595 ton yaş üzüm elde edilmektedir.

Türkiye, dünyada bağ arazisi yönünden 4'üncü, yaş üzüm üretimi yönünden İtalya, Fransa, ABD ve İspanya'nın ardından yıllık 4 milyon tonla 5'inci sıradadır. Türkiye'nin üzüm üretiminin yaklaşık % 1,6'sını Tekirdağ ve çevresi karşılamaktadır. Tekirdağ merkez ile Şarköy arasındaki sahilde bulunan; Uçmakedere, Mürefte ve Hoşköy'deki bağlar, üzüm üretiminde büyük önem taşımaktadır. Eski alanlar uygun fiyatlarla alınarak yeni sisteme dönüştürülmesi, yatırımlarla hem kurulu tesislere şaraplık üzüm üretmek hem de bağ bozumu turları, şarap evleri, otantik atmosferlere sahip konaklama alanları vb.

cazibe merkezleri oluşturularak bağ ve şarap turizmi konusunda mevcut potansiyel değerlendirilebilir. İç turizmin önemli yerlerinden biri olan Kapodokya'da şarap üretimi yapılan bir fabrika gezi programı içinde yer almaktadır.

Tekirdağ, Şarköy, Mürefte ve Hoşköy'de iç ve dış piyasaya yönelik üretim yapan çok sayıda şarap fabrikası ve atölyesinin bulunması sektörün durumunu da ifade etmektedir. Bu bölgede önde gelen şarap üreticilerinin fabrikaları bulunmaktadır: Şarköy ilçesi Mürefte köyünde Doluca, Gülör, Kutman, Sevilen, Bağcı, Latif Aral, Tekirdağ Hoşköy'de Melen, Tekirdağ'da Mey, Umur bey, Tuna ve daha birçok tanınmış markalar üretim yapmaktadır. Hammadde, pazarlama, istihdam ve üretim tekniği açısından oldukça önemli bir kültür birikimden söz etmek mümkündür. Yurtiçi ve yurtdışına dökme veya şişe olarak ihracat yapmakta olan firmalar uluslararası piyasada isim yapmaya başlamışlardır. Tekirdağ'da şarap üretimi yatırım ortamı olarak son derece uygun ve çok hızlı gelişen bir sektördür.

Tekirdağ'da Madencilik:

Tekirdağ İli, linyit yataklarının oluşumu açısından çok zengin yeraltı doğal kaynaklarına sahiptir. Özellikle Saray ve Malkara ilçeleri sınırları içerisinde bulunan zengin linyit yataklarının toplam rezervi yaklaşık 104 milyon ton'dur.

Tekirdağ-Saray kömür havzası, Trakya'nın doğusunda ve İstanbul'un 130 Km. batısında yer alır. Bölgede Edirköy, Safaalan ve Küçükyoncalı sektörleri olmak üzere 3 ayrı kömür sahası mevcuttur. Havza Karadeniz kıyısından 35 km. içeride olup, doğuda Sinekli, batıda ise Vize sahaları ile kömür açısından devamlılık gösterir. Rezerv artırmak için son yıllarda MTA sondajlı arama faaliyetlerine devam etmektedir. Saray kömür sahasında kömür ısı değeri ortalama 4000 Kcal/kg dir.

Tekirdağ - Malkara kömür havzası, Trakya'nın batısında yer alır. Bölgede Ahmetpaşa, Evrenbey, Karacamurat, Hasköy ve İbrice sektörleri olmak üzere 5 ayrı kömür sahası mevcuttur. Kömürlerin ısı değerleri çok değişken olup, alt sınır 2.000 Kcal/kg dir. Termik santral için yeterli re-

zerv olmadığından, kömür çevre illerde yakıt olarak tüketilmektedir.

Tekirdağ'da 3 adet bentonit, 3 adet tras, 2 adet kiremit kili olmak üzere 8 adet ruhsatlı sanayi madeni bulunmaktadır. Kiremit kilinin toplam rezervinin 5.960.045 ton olduğu tahmin edilmektedir. Tekirdağ'ın yakın çevresinde Kumbağ ve Naip köylerinde çok sayıda tuğla ve kiremit imalathaneleri vardır. Ayrıca Tekirdağ ili, Saray ilçesi Safaalan Sahasında kuvars kumu yer almaktadır. Sahadaki kuvars kumu yatağının D-B yönünde, 1,2 km. masiften güneye doğru yaklaşık 200 m uzanım sunduğu ve 30-50 m'ye kadar yaklaşan kalınlıkta olduğu ortaya çıkarılmıştır. SiO₂:%87.02, Al₂O₃:%6,6 olup, 6.383.733 ton görünür+muhtemel rezerv hesaplanmıştır.

İl genelinde 28 adet ruhsatlı kum, çakıl ve taş ocağı faaliyet göstermektedir. Tekirdağ il olarak öncelikli deprem bölgesi olduğundan, son zamanlarda Bazalt taşı kırma taş niteliğinde inşaat malzemesi olarak deniz ve dere çakılının önüne geçmiş, kullanımı artmıştır.

Tekirdağ İlinin bir başka yer altı zenginliği doğalgaz oluşumudur. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğüne bağlı Tekirdağ İli sınırları içinde kalan faaliyet alanlarında muhtelif sahalarda üretilip boru hatları vasıtasıyla civarındaki sanayi kuruluşlarına arz edilen doğalgaz 6 ayrı sahada üretilmektedir. Amerikan şirketi Thrace Basın Natural Gas tarafından, Tekirdağ İli Hayrabolu İlçesinde doğalgaz çıkarılmakta olup, tesis kapasitesi 300.000 m³/gün, rezerv alanı 100 km², miktarı 200.000 m³/gündür. Doğalgazın nakledilmesi boru hatlarıyla yapılmaktadır. Avusturya Şirketi Amity Oil International Pty. Ltd. (Göçerler Doğalgaz Üretim Sahası) tarafından, Tekirdağ İli, Saray İlçesi, Beyazköy Kasabası, Göçerler Köyü sınırları içerisinde, köye 2 km. Bahçedere Köyüne de 1,5 km. mesafede doğalgaz çıkarılmakta olup, kesin olmamakla birlikte sahanın rezerv miktarı 1,7 milyar m³ olarak hesaplanmıştır. Doğalgazın satış miktarına ve kalitesine bağlı olarak doğalgaz üretiminin en az 10 yıl sürmesi beklenmektedir.

Kaynakça; Eserler: Tekirdağ Valiliği, Bağcılık Enstitüsü İstatistik verileri.